

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 h od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXIV.

Celovec, 10. decembra 1915.

Št. 71.

Za Macedonijo.

Bitolj zavzet. — Francoska armada v Macedoniji se umika. — Srbske izgube pri umikanju v Albanijo.

Macedonija! Dežela vednih bojev, zavoljo katere je preteklo na Balkanu veliko krvi in zavoljo katere so balkanski narodi z nevoščljivostjo gledali drugi drugega in se sovražili; zavoljo nje je nastala balkanska vojna zoper Turčijo in druga balkanska vojna med Bolgarijo ter Srbijo in Grško. Tedaj so bili Bolgari poraženi in so morali odstopiti Srbom in Grkom najlepši del Macedonije, ki bi po pogodbi moral pripadati Bolgarom. Vedelo se je, da tista razdelitev Macedonije ni naravna in ne more zadovoljiti Bolgarov. In sedaj je prišel trenotek, ko se bije zopet boj za ta kos balkanske zemlje, in kdo bi si upal trditi, da je ta boj že zadnji? Bolgari so se izognili francoski armadi, stoječi na črti Krivolak—Strumica, držijo tam Francoze, prodirali so pa, ko so porazili srbske čete, v zapadni Macedoniji ob albanski meji proti jugu. Njihove čete pri Velešu so zavzele Kruševo in Prilep in nato tudi Bitolj.

Srbska armada pod poveljstvom polkovnika Vasića se je umaknila proti Albaniji v smeri na Resno. Nasproti poročevalcu „Secola“ se je polkovnik Vasić izrazil dne 1. decembra, da bo opolnoči zapustil Bitolj, ker mora na vsak način zasesti ozki prehod v Albanijo pri Resni in ga braniti, da tako ohrani pot v Albanijo zase in za severno armado, ki preko Dibre in Struge koraka v Elbasan. Vasić se je bridko pritoževal, da za Bitolj ni mogel dobiti nobenih francosko-angleških čet in da je bil prazen up, da bodo Srbi ob Crni reki napravili srbsko postojanko kakor je ob Yseri v Belgiji. Vsekako pa se hočejo njegove čete, zaupajoč na zmago zaveznikov in vstajenje Srbije, boriti do zadnje kaplje krvi.

Z zavzetjem Bitolja so Bolgari prišli francoski armadi v bok, in Francozom pač ne bo ničesar drugega preostalo, kakor da svoje naprej pomaknjene čete pri Krivolaku potegnejo nazaj in tako naravno ugodne in gotovo že dobro utrjene postojanke zapusté. Preko Zeneve se res že poroča, da pariški listi naznanjajo, da se bo francoska armada na Balkanu nanovo razvrstila.

Na severu prodirajoča macedonska-bolgarska armada je pri Prizrenu umikajoče se Srbe hudo porazila. Ostanke srbske armade so se umikali proti Djakovici in ob Belem Drinu proti Dibri in Skadru. Bolgari so Srbe tu zasledovali, na neki postojanki na levem bregu Ljume vstavili, napadli in pognali v beg. Srbi so pustili tam 100 poljskih topov in havbic, 200 avtomobilov, velikansko množino vojnega materijala, 150 trenskih vozov in tako velike množine oprave, da je pot ob Belem Drinu do Kula-Ljume zastavljena.

V smeri proti Djakovici so se srbsko-črnogorske čete pred bolgarskimi umaknile in izpraznile Djakovico. Po izpovedi ujetnikov so morali kralja Petra nositi na nosilih, ker je pot ob Drini zapadno od Kula Ljume celó za konje neoparabna.

Veliko težje opravilo so imeli Bolgari s Srbi prej na Kosovem polju, kjer so bili Srbi prisiljeni, ustavljati se Bolgarom, da omogočijo umikanje. Boj je moral biti silovit, ker je trajal nad deset dni. O tej bitki se poroča iz Sofije: Boji so bili mestoma brezmejno srditi, najhujši so se vršili pri Prištini, na vzhodu proti Prepolacu in ob reki Leb. Bojujoči se deli prve in druge bolgarske armade so trpeli vsled neverjetnih terenskih težav. Leden mraz in sneženi zameti so ovirali

hitro prodiranje in so od čet zahtevali najvišje, kar zmorejo.

Posameznim bolgarskim oddelkom se je ponovno posrečilo, prodreti do Prištine in odrezati Srbe, ki so se obupno borili za izhod. Pri tem je bilo strahovito veliko trenja, streliva in drugega vojnega materijala zaplenjenega. Toda vedno iznova so Srbi z najvztrajnejšo trdovratnostjo zbrali svoje pojemajoče moči za napad, da so pod njihovim varstvom mogli v gručah bežati.

Plen iz bitke na Kosovem polju je izredno velik. Od trenja in artiljerije so mogli Srbi le malo rešiti. Število ujetnikov je znašalo tu blizu 20.000 mož.

Tako so torej na Kosovem polju, kjer se je že prej pred 526 leti v bojih s Turki odločila usoda srbske države, zadali srbski armadi takorekoč zadnji in hud udarec Bolgari, da se maščujejo za poraz ob Bregalnici v drugi balkanski vojni. S tem je usoda srbske Macedonije zapečatenena. Le majhen del Macedonije ob grški meji se še nahaja v oblasti francoskih čet. In če potisnejo Bolgari tudi te čete nazaj na grško ozemlje, potem bo Grška prisiljena k odločitvi, ali nastopiti ramo ob rami s Francozi in Angleži, kar po dosedanjih poročilih ni verjetno, ali pa razorožiti te čete. To je verjetneje. S tem pa bi bila tudi usoda ostalih srbskih čet v Albaniji zapečatenena, ker nato, da bi mogli Srbi iz Albanije sami poizkusiti kak napad, ni misliti.

Proti Črnigori.

Po porazu in hitrem umikanju srbske armade v Albanijo in Črnogoro imajo avstro-ogrške čete na Balkanu glavne boje s Črnogorci na

Podlistek.

Slava Brezmadežni.

Spisal Jos. Verhnjak.

V nižinah greha in pregreh, v brezmejni duševni revščini se je oziralo pogansko ženstvo po svetu. Neskončno žalostne so bile oči, ki so zrle v svet. Tako kruta in neizprosna je bila njih usoda. Izmučene so bile žene in utrujene, in obup se je polasčal njih src, kajti odnikoder še ni vzhajala zarja prihajajoče rešitve.

A rešitev je prišla, čez noč je prišla. In tedaj so se prebudile stare sibile iz globokega sna, strmé so se jele ozirati po svetu, ko so začule iz daljnega vzhoda zveneti v tisočletnih sanjah zaželjeno čudo. In pričele so šepetati. Polne bojazni in polne novih solnčnih nad so šepetale, in svet jih je poslušal. Zamislil se je stari Egiptet in vzdrtel se po piramide, v večernem sijaju je zažarela lepota Grecije in utihnil je za trenutek divji šum železnih kopij v Rimu, velika Azija je nastavila uho, da lažje čuje božansko čudo: rodila se je Brezmadežna...

Ob uri je prišla Brezmadežna ženi na pomoč. Prišla je ter utešila neodoljivemu hrepenenju žene po svobodi, zapečatila je na vekomaj pismo o enakovrednosti in enakopravnosti ženske duše.

In tedaj se je pričelo Marijino češčenje, čudovito mistično češčenje je vzkliklo in jelo rositi svoj blagoslov na ženstvo celega sveta.

Več kot 19 stoletij je minulo od tega časa. Koliko bi vedela ta stoletja govoriti, če bi jih

vprašali! Neštete so trume deviških duš, ki so nosile v čistih svojih rokah lilijo, ki so pele najslajše pesmi o čistosti in ljubavi nadzemeljski: najlepši cveti svetovne zgodovine se klanjajo Brezmadežni.

In če se ozremo dandanes po svetu in premotrimo ženski položaj, vidimo, da še vedno dehté limbarji v vrtu Gospodovem. Kdo bi hotel prešteti dekleta Marijinih družb in vse one, ki brezgrešno žive dni svojega življenja! Da, še danes se kadi venomer sladak vonj nedotaknjenih cvetov v višave, še vedno zlatí skrivnostni žar nedolžnosti z majniškim krasom čela in duše devic, še spleta sleherna pomlad cvetoče vence za nevestice Gospodove.

A, če gledamo v svet, opazimo tudi, da žena ponekod propada, da propada in se pogreza nazaj v pogansko sužnost in odvisnost od moža. Žena povsod tam propada, kjer gineva ljubezen do Kristusa, kjer blede zarja Brezmadežne. In število teh žena ni tako majhno in njihov vpliv ni tako slaboten, da bi se dal prezreti. Iz velikih mest se krade njihov duh na deželo in seje ljuliko na skrivaj.

Meseca aprila lanskega leta je priredilo bavarsko ženstvo svoj dan pod geslom: varstvo in bramba ženske časti. Obsojali so na teh shodih poniževanje žene v slovstvu, gledišču,* v modernih plesih in novodobni velikomestni noši. Glavni sklep teh zborovanj se je glasil: žena imej več samospoštovanja in več svetega ponosa na svojo žensko čast.

* Šele pred kratkim se je uprizorila v Celovcu igra, katero so obsodile na Nemškem vojaške in civilne oblasti.

Pristni, še nepokvarjeni ženski čut se je ganil, ker slutí, da žena ni samo Eva, ampak tudi sestra Marije. Upirajo se matere in dekleta nasilnemu navalu modernizma.

In res, kako malo se vpošteva v javnosti ponižnost, krotkost in čistost ženske, kako malo se sploh cenijo duševne lastnosti žene, ceni se večinoma le njena telesna prednost in denar. A, ravno v tem naziranju tiči korenika ženske sužnosti in odvisnosti od moža!

Ženska je za možitev na svetu, dobro, a to baš ne bo njen edini namen v življenju? Koliko milijonov deklet živi, ki ne dosežejo tega namena nikdar, ki ga tudi tedaj ne dosežejo, če bi se tudi odpravile današnje za možitev v resnici skrajno neugodne družabne razmere!

Nehoté se zasmehuje pri nas takozvana stara devica. Vsem je na poti, ker ni dobila moža. Takšne ženske trpé, duševno trpé in ni čuda, če se prelevijo s časoma v čudakinje. Veliko odgovornost nosi zanje nekrščansko javno mnenje. Ali ni deklet, ki nosi skrivnostno biserno krono, ki lepše žari od briljantov in rubinov tega sveta, ali ni to ubogo, staro dekle nevesta nebeškega kralja, ali ni zaročenka Jezusa Kristusa?

V tem smislu govori gospa Gnauck-Kühne v knjigi o nemški ženi o dveh potih, ki stojita ženi v življenju na razpolago. Dva pota, ki sta si v družabnem oziru povsem enakovredna, pot z možem in pot brez moža.

Potrebno je to povdarjati, kajti tudi češčenje materinstva je danes tako narastlo, da vzbuja željo po pojasnitvi. Moderne matere smatrajo namreč svoje materinstvo za višek življenja ter mislijo,

Schicht-perilo — Bojno perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Namoči perilo nekoliko ur ali čez noč s pralnim praškom „**Ženska hvala**“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšje Schichtovo mila znamka „**Jelen**“ — je še potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Prištedi delo, čas, denar in milo.

Dobiva se povsod!

Ominol je najboljšje sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

vojnem ozemlju ležežim in vsled draginje najbolj prizadetim šolskim krajem. 2. A) 100 kron vsem oženim učiteljem v ostalih šolskih krajih. B) neoženim učiteljem in učiteljicam v pod 1. navedenih krajih. 3. 70 kron neoženim učiteljem in učiteljicam v ostalih krajih. 4. 70 kron vsem samostojnim učiteljicam za ročna dela, izvemši učiteljevim ženam, ki so nastavljene kot učiteljice za ročna dela. Draginjskih doklad ne dobijo v aktivni vojaški službi se nahajajoči neoženjeni učitelji kakor oženjeni učitelji, ki so kot gažisti (praporščaki in kadeti) v vojaški službi.

Grebinski kloster. (Iz ruskega ujetništva.) Lani v avgustu je bil na severnem bokišču ranjen in ujet dober Slovenec, krepak mož, p. d. posestnik Hibler iz naše fare.

Bil je z veliko drugimi našimi ujetniki zapeljen v Omsk v Sibirijo, kjer je imel za ležišče (naš vojak, ki dosedaj še ni zdrav, zato se v naši vojaški bolnišnici zdravi) gole trde dile, pod glavo 2 opeki; pokrival se je s svojim vojaškim plaščem, dokler mu ga Rusi niso — Seve potem ni imel nobene odeje ali kakšnega pokrivala; — soba je mrgolela bolh, uši in stenic, obleka in obuvalo se je na njem izpremenilo v raztrgane cape, ne da bi bil dobil kdaj nove obleke, perila itd. Dvakrat na dan je dobil kuhano slabo vodo, ki je imela veljati za juho, druga jed je bila podobna in okusna kakor pri nas pomije za svinje; iz začetka, ko je imel nekaj denarja, si je še nekaj in to precej dober kup, mogel kupiti v mestu za približek, toda čez nekaj dni so mu še ta denar ruski stražniki odnesli; njegova žena mu je v teku dolgih mesecev poslala okoli 100 listkov in pisem, en brzojav in 2 krat večjo vsoto denarja, ujeti mož pa je prejel samo 2 listka in brzojav, vse drugo je šlo v izgubo. Ravno tako se je godilo drugim našim ujetnikom v Omsku; včasih je še nekateri dobil od doma poštno nakaznico, denarja pa nikoli. Naša komisija „Rdečega križa“ na Ruskem bo torej imela veliko dela, da odpravi te razmere in olajša bedo našim ujetim vojakom.

Jezersko. (Žrtev vojske.) Zopet nam je pobrala vojska pri Gorici vrlega mladeniča naše fare, Jurija Zupanc. Bil je dolgoleten cerkven pevec in izvrsten igralec na odru, značaj od nog do glave in radi svoje dobrodušnosti in poštenosti priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Bog tolaži njegovo žalostno mater! N. p. v m!

Glasovito bolečine tolažeče mazilo: Fellerjev dobrotorni rastlinski esenčni fluid z zn. „Elsafluid“ ni moči z nikakim drugim nadomestiti. Mnogokrat zdravniško priporočeno. Več nego stotisoč zahvalnih pisem. 12 steklenic franko 6 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 67 (Hrvaško). (t)

Nova odredba za mlenje na Koroškem.

C. kr. deželna vlada je izdala novo odredbo za mlenje žita.

Mlinarji morajo mleti žito za plačilo v denarju, ki je za pšenico določeno na 3 K, za rž na 2 K 70 v, za ajdo na 3 K, za koruzo (sirk) na 2 K 50 v za meterski stot. V teh vrstah je zapopadana tudi poravnava za shranjevanje žita v mlinih. Plačilo za mlenje se sme samo v denarju izplačevati in je prepovedano v plačilo prepuščati žito, moko ali otrobe. Mleti se mora pri pšenici z 78 in pri rži z 82 odstotki. Za ajdo in

novi sirk določa vojni prometni zavod, oziroma podružnica v Celovcu. Za pravilno mlenje je osebno odgovoren voditelj mlinskega podjetja. Za zaprašnje se sme pri pšenici, rži in sirku računati kvečjemu tri odstotke. Mlenje ovsu in ječmena je zaenkrat prepovedano. Posestniki so dolžni vsako mlenje žita (pšenice, rži, ajde in koruze), predno oddajo žito v mlin ali če meljejo sami v lastnem obratu, naznaniti prej z naznanilnim listkom občinskemu predstojništvu ali od tega imenovanemu mestu. Ti naznanilni listki se od občinskega predstojništva ali od mesta, ki ga isto določi, potrjujejo, dokler ni prekoračena mera, ki je določena po navodilu za porabo. Kakor hitro je pa ta mera dosežena, se naznanilni listki ne smejo več potrjevati. Ta mera je tista množina moka, ki jo je posestnik upravičen porabiti v času do 14. avgusta 1916 segajoče oskrbovalne dobe po navodilu za uporabo žita ali moka za priživljanje domačih kakor delavcev s prosto hrano in uslužbencev za čas resnične uporabe. Vsa moka pri posestnikih, naj bo kjerkoli, se mora vračunati v za oskrbovalno dobo pripuščeno množino žita ali moka. Občinsko predstojništvo mora podatke naznanilnega listka obenem s potrjenjem istega zabeležiti v posebnem seznamu, naznanilni listek pa služi kot izkaz, da se sme peljati žito v mlin, mleti in peljati zopet na dom. Prej omenjeni vpisi v seznamu se morajo vsako nedeljo končati in prepisi odposlati pristojni politični okrajni oblasti. Mlinar sme žito le tedaj zmleti, če se mu vroči od občine potrjeni naznanilni listek. Ko odda moko, mora izpolniti potrdilo na naznanilnem listku in istega vrniti stranki, ki ga mora oddati občinskemu predstojništvu, da ga odpošlje politični okrajni oblasti. Žito in moka morajo biti, dokler so v mlinu, natančno zaznamovani z imenom posestnika na vrečah ali zabojih. Tudi kdor melje v svojem domačem mlinu, mora, ko je zmlel, oddati listek občinskemu predstojništvu. Posestniki morajo naznaniti občinskemu predstojništvu vse že v mline, predno je stopila ta odredba v veljavo, oddano ali kje drugod spravljeno žito iz leta 1915. Prestopke te odrebe kaznuje politična okrajna oblast z denarno globo do dvatisoč kron, v obteževalnih okolščinah pa z denarno globo do petstisoč kron ali z zaporem do šest mesecev. Razen tega se pri obsodbi lahko odvzame tudi obrtna pravica.

Stalno zmago človeške iznajdbe pomeni izkušnja, da moremo 100 litrov domače pijače najrazličnejših in vrlo okusnih vrst sami napraviti. Tvarine k tej veljajo samo K 4-50 franko po povzetju pri Janezu Grolichu, Engel-drogerija, Brno št. 638 (Moravsko).

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in tudi v bogati opremitvi, **dobro blago in poceni.**
Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in stole zelo ceno.
Šmizete v različnih oblikah od 1 K naprej. **Komplet z ovratnim trakom** od K 2- do K 2-80, kakršen je izdelek.
Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3-80, K 4- do K 4-80.
Rožaste svetilke za večno luč za pamentovani stenj.
 Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalni odjemalci
oddelka za paramente, knjigarne in trgovine
Jožefovega društva v Celovcu.

Vse blago iz prekuhanu, kisline proste in neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikantije, tudi Hladnikovu.

100 litrov domače pijače!

osvežuje in gasi žejo, vsak si more z malimi stroški sam izdelovati. V zalogi so: Ananas, jabolka, grenadine, maline, muškadne hruške, pomaranče, dišeča perla, višnje. Ponesreči se nikdar. Te domače pijače se poleti zauživajo lahko ohlajene in pozimi tudi gorke, namesto ruma in žganja. Tvarina z natančnim predpisom stane K 4-50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno porcijo zastoj. Za gospodarstva, tovarne, večje gospodinjstvo, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavca poživlja in ga ne opoiji in njegovi delavni moči ne škoduje.

Janez Grolich, Engel-drogerija v Brnu št. 638, Moravsko.

500 kron!

Vam plačam, če Vaših kurjih oces, bradavio, trde kože ne odstrani Ria balzam v 3 dneh brez bolečin s korenino vred. Cena lončku z zajamčujočim pismom K 1- do K 2-50, 6 lončkov K 4-50. Komeny, Kaschau (Kassa), I., poštni predal 12/8, Ogrsko.

Tržne cene v Celovcu

2. decembra 1915 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)		
	od	do	K	v	
	K	v	K	v	
Pšenica					
Rž					
Ječmen					
Oves					
Ajda					
Turščica					
Proso					
Pšeno					
Leča					
Fižola rdeča					
Repica (krompir)	14	—	15	—	
Deteljno seme	—	—	—	—	
Seno, sladko	10	—	12	50	
„ kisló	9	50	11	—	
Slama	8	—	9	50	
Zelnate glave po 100 kosov	8	—	20	—	
Repa, ena vreča	1	80			
Mleko, 1 liter	—	32	—	—	
Smetana, 1	—	90	1	20	
Maslo (goveje) 1 kg	—	—	—	—	
Surovo maslo (putar) 1	5	20	—	—	
Slanina (špoh), povoj. 1	8	60	9	80	
„ surova 1	8	40	9	40	
Svinjska mast 1	9	—	10	—	
Jajca, 1 par	—	—	—	32	
Piščeta, 1	4	—	6	—	
Race	—	—	—	—	
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ²	4	60	5	50	
30 „ „ mehka, 1 „	4	40	5	—	
Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
	od do	žive vage	zaklana		
	od do	od do	od do	v kronah	
Konji	—	—	—	—	—
Biki	—	—	200	—	1
Voli, pitani	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—
Junci	540	—	—	—	1
Krave	750	1000	200	210	15
Telice	—	—	200	—	1
Svinje, pitane	—	—	—	460	480
Praseta, plemena	40	84	400	430	82
Ovce	—	—	—	—	—

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.